

สี่แห่ง อัมพวา

จะไป อัมพวา ที่ไร เป็นให้นึกถึงคำร้องารรคแรก โอ..อัมพวา
นี่หนามจริง ทุกสิ่งเป็นขวัญตา... ของเพลง 'สาวอัมพวา'
ตามประสาที่ได้ยินมาแต่บ่อย ข้อมูลจากเว็บไซต์ 'บ้านคนรัก
สุนทราภรณ์' บอกว่า เพลงนี้ผู้ใช้นามปากกา 'ธาดรี' เขียนขึ้นเพื่อ
เป็นอนุสรณ์แห่งความรักที่เขาได้สมรสกับสาวอัมพวา โดยครูเอื้อ
สุนทรสนาน เป็นผู้แต่งทำนอง ราวปี พ.ศ.2506-2507 เนื้อเพลง
บรรยายถึงกิริยามารยาทอันงดงามดั่งจดของสาวอัมพวาแห่งจังหวัด
สมุทรสงคราม

จากอดีตถึงปัจจุบัน หลายสิ่งหลายอย่างในอัมพวายังคงเป็น
ขวัญตา

ถ้าเริ่มต้นที่ **วัดจุฬามณี ริมคลองอัมพวา** คุณจะได้รับความ
งดงามของอุโบสถทรงจัตุรมุข พื้นอุโบสถปูด้วยหินอ่อนสีเขียวจาก
ประเทศปากีสถาน ด้วยวัสดุชนิดนี้ แม้อากาศภายนอกจะร้อนระอุ
แต่เมื่อเข้าไปแล้วรู้สึกได้ถึงความเย็นสบาย บนผนังมีรูปเทวดาประจำ
สวรรค์แต่ละชั้น ตั้งแต่ชั้นล่างสุดคือยักษ์ ไปจนถึงพรหมชั้นบนสุด
บานหน้าต่างแกะลายฝังมุกแตกต่างกันในแต่ละบาน บ้างเป็นรูป
ตราสัญลักษณ์ประจำพระองค์ของพระบรมวงศานุวงศ์ในปัจจุบัน
ตราสัญลักษณ์แห่งบูรพกษัตริย์ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างๆ

บริเวณวัดยังมี **กุฏิหลวงปู่เนื่อง** ภายใไม่มีร่างละสังขารหลวงปู่
ซึ่งเป็นเกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดสมุทรสงคราม แอนสงบในโลง
แก้ว อีกทั้งยังมี **พระบรมสารีริกธาตุ** ให้สักการะ รวมทั้ง ศาลาเรือน
ไม้ ที่ภายในเขียนลายอย่างไทยลงรักปิดทองตามฝีมือช่างโบราณไว้
อย่างประณีตงดงามตระการตา

หากมีโอกาสนั่งเรือจากวัดจุฬามณีไปยัง **ตลาดริมคลองอัมพวา**
วิถีชีวิตริมคลองแบบไทยๆ ไม่ว่าจะเป็นเรือนไทยยกพื้นสูง มีโถงโถ
ใหญ่เก็บน้ำฝนไว้ใช้ซักล้างได้ดู ดั่งบ้านจากแห่งยอดขึ้นจากผิวน้ำ
ก็ยังมีให้ชมเป็นขวัญตา

จากบ้านไม้หลังเดียวๆ ริมคลอง ค่อยๆ เปลี่ยนเป็นบ้านไม้ปลูก
เกือบชิดติดกันต่อเนื่องเป็นแถวเป็นแนวปริมน้ำ แสดงว่าใกล้
'ตลาดริมคลองอัมพวา' ชุมชนหัวใจอนุรักษ์ไม่หลังเข้าไปทุกที่
ซ้ำอดีตด้วยความเพลิดเพลิน คุณก็จะ **ได้ชมเสน่ห์ตลาดห้องแถว**
เรือนไม้ริมสองฝั่งคลองอัมพวาเต็มตา

เรือนแถวไม้ริมน้ำแบบดั้งเดิมที่นิยมสร้างกันในอดีต สูงต่ำลดหลั่นไม่เท่ากัน ชั้นเดียวมี
สองชั้นบ้าง หลังคาทรงปั้นหยาที่มีทั้งแบบจั่วเดี่ยวและจั่วคู่ มุงหลังคาด้วยกระเบื้องว่าวหรือ
ไม้กั้นกะสีลูกฟูก ประตูห้องแถวเรือนไม้ส่วนใหญ่เป็นบานเพี้ยมไม้ เปิดได้ตลอดแนวความ
กว้างของประตู ก็เพื่อประโยชน์ในการค้าขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้า บ้างเป็นประตูไม้บานคู่
แต่ที่เหมือนกันคือ มีช่องลมระบายอากาศเหนือประตู ส่วนหน้าต่างเป็นบานไม้เปิดคู่ พื้นบ้าน
เป็นไม้กระดานแผ่นใหญ่เรียงต่อกัน ฝาผนังเป็นไม้แผ่นดีซื่อนเกล็ด

เรือนไม้แต่ละห้องต่างหันหน้าบ้านเข้าหาคลองอัมพวา เมื่อมองออกไปจากเรือจึงได้ชม
วิถีชีวิตริมน้ำและการประดับตกแต่งหน้าบ้านของเรือนไม้แต่ละหลังแตกต่างกันไป บางหลัง
เปิดกิจการขายกล้วยเดี่ยว ขายโมบายลัทธิอยุธยากระบาย ขายสินค้าที่ระลึกดีไซน์สวยงาม
โฮมสเตย์ หลายหลังนำไม้ดอกไม้ประดับปลูกใส่กระถางตั้งไว้ริมกำแพงการปลูกลงดิน เพราะ
หน้าบ้านไม่มีพื้นดิน หรือไม้ก็ทำราวไว้แขวนไม้กระถางห้อยเป็นแถวเป็นแนว

แต่ก็มีตลาดอัมพวาอีกส่วนหนึ่งที่เปลี่ยนไปจากเดิม **ร.ท.พัชโรดม อุนสุวรรณ** นายก
เทศมนตรีตำบลอัมพวา เล่าว่า บ้านเรือนสองฝั่งคลองอัมพวาแต่เดิมเป็นเรือนไม้ แต่บ้านเรือน
ชุมชนอัมพวาฝั่งสำนักงานเทศบาลเมืองเกิดไฟไหม้เมื่อ 50 ปีก่อน จึงปลูกสร้างขึ้นใหม่ใน
ลักษณะของอาคารพาณิชย์ ด้วยลักษณะการใช้งานและขาดทรุดโทรมไปตามเวลา ทำให้
ลดทอนความสวยงามของเมืองอัมพวาลงไป ใครไปเดินเล่นในพื้นที่ส่วนนี้ปีก่อนๆ คงสังเกต

แต่ไม่ใช่ป็นอีกแล้ว เมื่อบริษัททีโอเอ เพ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด โดย **จตุภัทร์**
ตั้งคารวคุณ กรรมการผู้จัดการใหญ่ ตัดสินใจริเริ่มโครงการ **อัมพวาสีสนแห่งความยั่งยืน**
นำเสนอแนวคิดและแนวทางใหม่ๆ ในการฟื้นฟู สร้างสรรค์ พัฒนาด้านสถาปัตยกรรมของ
เมืองอัมพวา ให้มีเอกลักษณ์โดดเด่น บนพื้นฐานของประวัติศาสตร์ชุมชนดั้งเดิม โดยลงนาม
ความร่วมมือกับเทศบาลตำบลอัมพวา ชาวชุมชนอัมพวา เจ้าของอาคาร การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 ร่วมกันดำเนินโครงการฟื้นฟูและบูรณ
สีของอาคารพาณิชย์เก่าแก่ ที่ตั้งอยู่ในตลาดริมคลองอัมพวา ให้มีคุณค่าและความหมาย
สมกับเป็นเมืองมรดกทางวัฒนธรรมของโลก

ก่อนริเริ่มโครงการดังกล่าว ทีโอเอ นำผู้ดำเนินงานสถาปัตยกรรมและนักออกแบบสี่ จัดเว
พูดคุยกับชาวบ้านอัมพวา สอบถามความต้องการ ศึกษาประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตความเป็น
ชุมชน เพื่อให้การทาสีเมืองครั้งนี้อยู่บนพื้นฐานความต้องการของชาวบ้านเป็นหลัก

จากการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ของอัมพวาและการพูดคุยกับชุมชน **รศ.ปิยานันต์**
ประสารราชกิจ ที่ปรึกษาฝ่ายออกแบบสี บริษัททีโอเอ กล่าวว่า ที่ประชุมลงตัวกับการใช้
สีสี่เขียว สำหรับทาตัวอาคาร

เหตุผลสนับสนุนประการแรกคือ อัมพวาเป็นเมืองประสูติของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงมีวันประสูติตรงกับวันพุธ ซึ่งมีสีเขียวเป็นสีประจำวัน ขณะเดียวกัน พระองค์ทรงมีพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตัวเอกของเรื่องคือพระราม ก็มียาสีเขียว อีกทั้งยังสอดคล้องกับชื่อเมืองอัมพวาที่แปลว่า 'ปามะม่วง' ซึ่งทั้งใบและผลของมะม่วงก็เป็นสีเขียว นอกจากนี้สีเขียวยังไปพ้องต้องกันกับแสงระยิบระยับโทนสีเขียวที่เปล่งจากตัวหิ่งห้อย อีกหนึ่งสัญลักษณ์สำคัญของอัมพวา อีกทั้งในทางวิทยาศาสตร์ สีเขียวเป็นสีที่มองเห็นได้ดีกว่าทุกสีในสภาพที่มีแสงน้อย หรือแสงสลัว ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตของตลาดอัมพวา ที่ต้อนรับผู้คนที่ตั้งแต่ช่วงเวลาแสงแดดจัดจ้านไปจนถึงยามเย็นแสงในแสงโพล์เพล็ จวบจนสิ้นแสงธรรมชาติไปสู่แสงไฟในยามค่ำคืน

แต่จะให้ทั้งเมืองเป็นสีเขียวก็จะขาดสีสันที่หลากหลาย ที่ประชุมจึงตัดสินใจร่วมกัน เติมนี้อีกจากสีเขียวด้วย **สีชมพู** มีที่มาจากสีเปลือกลิ้นจี่ ผลไม้ขึ้นชื่อของอัมพวา การเลือกใช้สีชมพูเป็นส่วนน้อย ยังช่วยขับสีเขียวให้โดดเด่นขึ้นตามหลักทฤษฎีสีในเรื่องของสีคู่ตรงข้ามอีกด้วย

การหาสีครั้งนี้นอกจากมีความหมายและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ยังทำให้อาคารพาณิชย์พื้นผิวรวม 14,500 ตารางเมตรที่ทรุดโทรม กลับมามีคุณค่า เป็นเหมือนอาคารนิทรรศการทำหน้าที่บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของสีแห่งอัมพวา โดยไม่จำเป็นต้องสร้างสิ่งก่อสร้างขึ้นมาใหม่ ซึ่งที่ไอเอสสนับสนุนงบประมาณหาสีทั้งสิ้นราว 2 ล้านบาท

หากเดินเที่ยวท่องตลาดริมคลองอัมพวาจนหน้าใจ หรือหลบหลีกผู้คนจนเหนื่อยอ่อน อยากชวนลงเรือหางยาวออกจากคลองอัมพวา ล่องไป **วัดบางแค่น้อย** ริมแม่น้ำแม่กลอง วัดนี้มีอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2411 ไปชมความวิจิตรของผนังและเพดานโบสถ์ที่สร้างขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2539 บูด้วยไม้สักแกะสลักฝีมือช่างเมืองเพชร เป็นเรื่องราวพุทธประวัติ การประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ และเรื่องพระเจ้าสิบชาติ จดงามอ่อนช้อยราวภาพเขียน ส่วนพื้นโบสถ์ปูด้วยไม้ตะเคียนทองแผ่นใหญ่หนา 2 นิ้ว ใช้แค่ 7 แผ่น ก็เพิ่มความกว้างกว่า 10 เมตรของโบสถ์

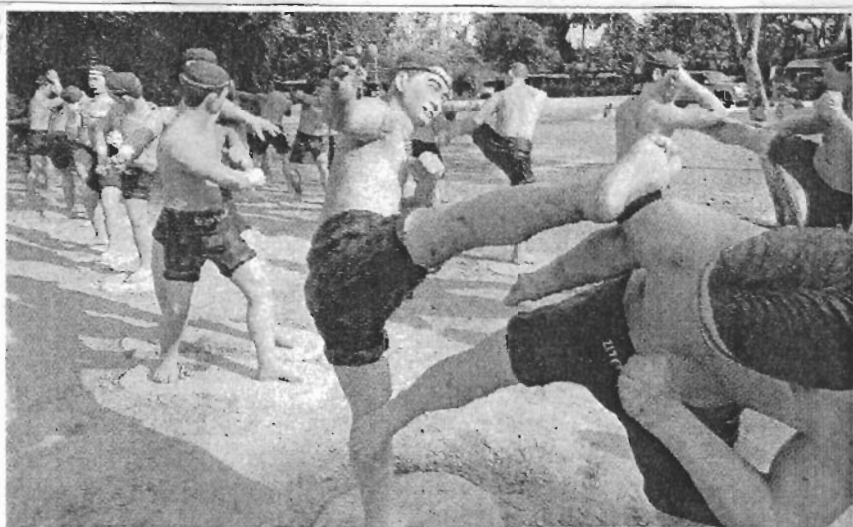
นั่งเรือหางยาวต่อไปอีกหน่อยก็จะถึง **วัดบางกุ้ง** อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกับค่ายบางกุ้ง แต่อยู่คนละฝั่งกัน มีถนนตัดผ่านกลาง เป็นวัดเก่าแก่ตั้งแต่สมัยอยุธยา เคยเป็นที่ตั้งค่ายรบโบราณที่มีความสำคัญ สมเด็จพระเจ้าเอกทัศทรงให้กองทัพเรือมาตั้งค่ายกำแพงล้อมที่วัดบางกุ้งแห่งนี้ เพื่อรบกับทัพพม่าศึก ภายหลังกรุงศรีอยุธยาแตก สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงโปรดให้พื้นค่ายบางกุ้งโดยให้ตั้งกองทหารชาวจีนมารักษาค่ายไว้ และใช้เป็นที่พักทัพพม่า โดยทรงยกกองทัพเสริมมาช่วยตีข้าศึกจนแตกพ่ายไปในสงครามครั้งแรกกับพม่า นับแต่สถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี

ปัจจุบันภายในบริเวณวัดบางกุ้งมีอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สระนัโบริธานอายุ 400 ปี และ **โบสถ์ปรกโพธิ์** อารามเก่าแก่ตั้งแต่ราวปี พ.ศ. 2250-2300 มีต้นไม้ 4 ชนิด คือ โพธิ์ ไทร ไกร กร่าง ค่ายันแผ่กิ่งก้านและรากไม้คลุมโบสถ์ไว้จนแทบมองไม่เห็นรูปทรงอารามภายในเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อโณมนี (หลวงพ่อดำ) พระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยขนาดใหญ่สมัยอยุธยาตอนปลาย และมีหุ่นปูนปั้นเก๋มวยแสดงท่าแม่ไม้มวยไทยเป็นแถวยาวเหยียด มุมนี้นักท่องเที่ยวหน้าตาแบบจีนและญี่ปุ่นชื่นชอบมาก ถ่ายรูปคู่หุ่นกันอวดลุด

ไหว้พระเรียบร้อยแล้ว หมดเวลาเที่ยวจากกรุงเทพฯ แบบไปเช้าเย็นกลับ กลับไปตลาดริมคลองอัมพวาอีกที

ก็จะพบตลาดอัมพवासวยงามอีกแบบในสีสันยามเย็น ♀

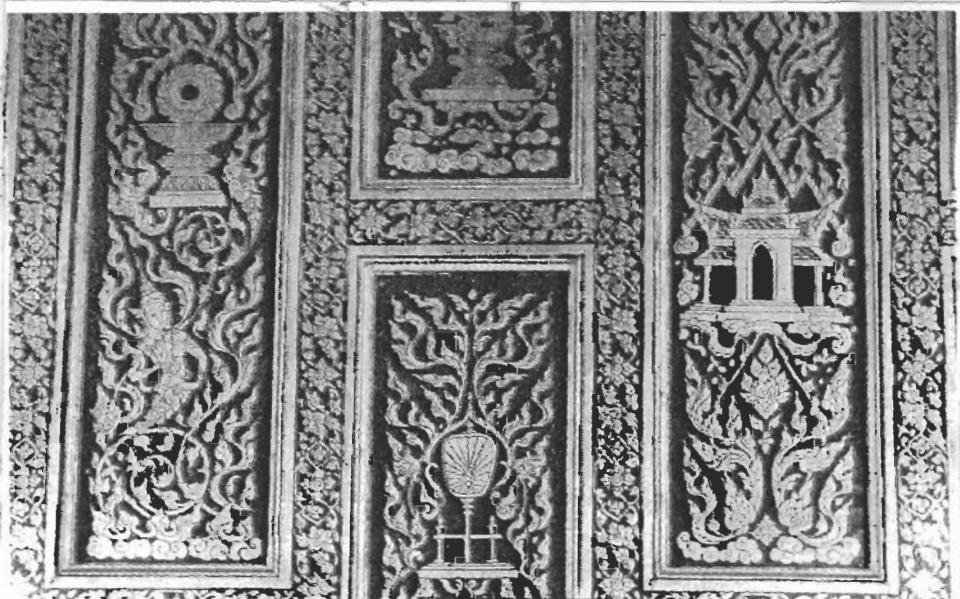
หมายเหตุ : ดูรายละเอียดการเดินทางไปยังจังหวัดสมุทรสงครามได้ที่เว็บไซต์ samutsongkhram.go.th

▲ หุ่นตัวนี้ได้รับความนิยมถ่ายรูปคู่มากที่สุด คือเอาหน้าไปไวโก๊ๆ ฝ่าเท้าให้เหมือนถูกตี

▲ โบสถ์ปรกโพธิ์ วัดบางกุ้ง

▲ ลายลงรักปิดทองภายในศาลาเรือนไม้ที่วัดจุฬามณี